NACIONALINIO VISUOMENĖS SVEIKATOS CENTRO RPIE SVEIKATOS APSAUGOS MINISTERIJOS PANEVĖŽIO DEPARTAMENTAS

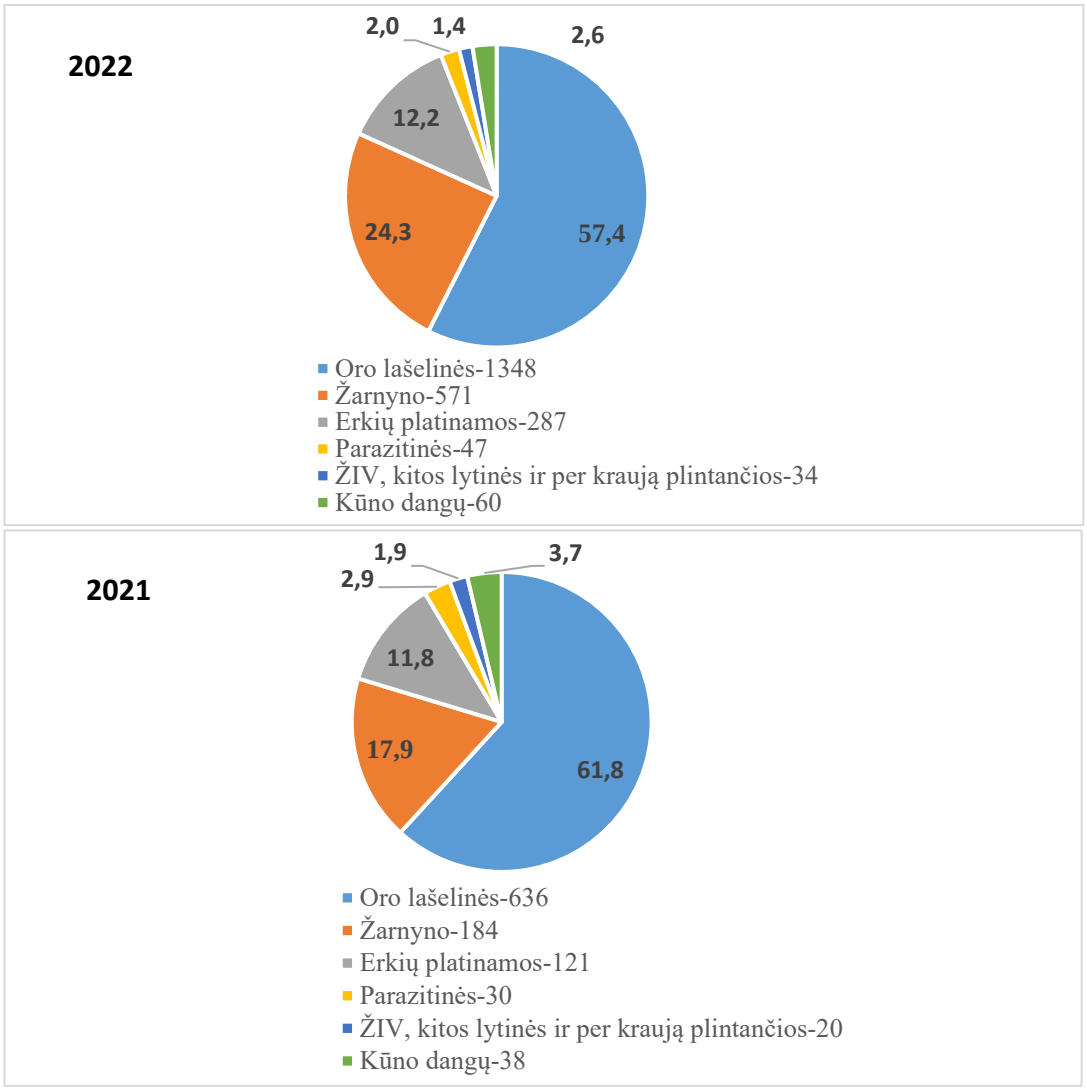
Sergamumas infekcinėmis ligomis Panevėžio apskrityje 2022 m.

1. Susirgimų infekcinėmis ligomis struktūra 2022 m.

Panevėžio apskrities 2022 m. sergamumo užkrečiamosiomis ligomis situacijos analizė parengta apibendrinus Panevėžio apskrities asmens sveikatos priežiūros įstaigų teiktus pranešimus ir židinių epidemiologinių tyrimų duomenis, suvestus į Užkrečiamųjų ligų ir jų sukėlėjų valstybinę informacinę sistemą (ULSVIS) bei išanalizavus asmens sveikatos priežiūros įstaigų teikiamas statistines ataskaitas.

2020-2021 m. išskirtiniai, kadangi prasidėjus COVID-19 pandemijai, susirgimų struktūroje atsirado nauja vyraujanti infekcija, sukelta SARS-CoV-2 viruso. Iki 2021 m. birželio 30 d. Lietuvos teritorijoje buvo paskelbtas karantinas, o nuo 2021 m. liepos 1 d. šalyje paskelbta valstybės lygio ekstremalioji situacija. Viešųjų paslaugų teikimo ribojimas bei reikalavimų ir rekomendacijų dėl nespecifinių infekcinių ligų profilaktikos priemonių taikymas neabejotinai turėjo įtakos visų infekcinių ligų paplitimo sumažėjimui ir struktūros pokyčiams. 2022 m. gegužės 1 d. šalyje nustojo galioti valstybės lygio ekstremalioji situacija. Sumažėjus reikalavimų ir rekomendacijų dėl nespecifinių infekcinių ligų profilaktikos priemonių taikymo, 2022 m. stebimas daugelio infekcinių ligų sergamumo rodiklių augimas.

2022 m. net ir neskaičiuojant ūmių viršutinių kvėpavimo takų infekcijų (toliau - ŪVKTI), gripo ir COVID-19 Panevėžio apskrityje daugiausia registruota oro lašeliniu keliu plintančių infekcijų atvejų – 1348 susirgimai (tuberkuliozė, vėjaraupiai, skarlatina ir kt.), kurie sudarė 57,4 proc. visų susirgimų. 2021 m. šie susirgimai sudarė 61,8 proc. visų susirgimų (636 atvejai). 2022 m. užregistruotas 571 žarnyno infekcinių susirgimų atvejis (salmoneliozė, kitos patikslintos bakterinės žarnyno infekcijos, nepatikslintos bakterinės žarnyno infekcijos, virusinės žarnyno infekcijos ir kt.), kurie sudarė 24,3 proc. visų susirgimų. 2021 m. šie susirgimai sudarė 17,9 proc. visų susirgimų (184 atvejai). Mažiausiai paplitusios ŽIV, kitos lytiškai ir per kraują plintančios infekcinės ligos. 2021 m. užregistruota 20 šios grupės infekcinių susirgimų (tai sudarė 1,9 proc. visų susirgimų), o 2022 m. – 34 susirgimai (1,4 proc. visų susirgimų). Erkių platinamos infekcijos (Laimo liga, erkinis encefalitas) 2022 m. sudarė 12,2 proc. susirgimų, kai tuo tarpu 2021 m. – 11,8 proc. (1.1 pav.).

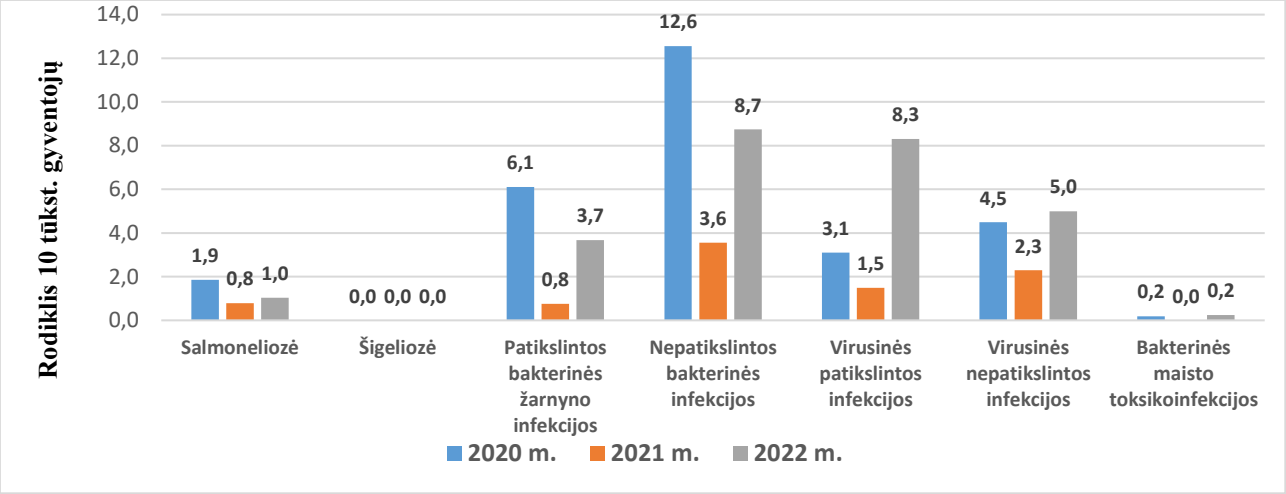
1.1 pav. Susirgimų infekcinėmis ligomis (be ŪVKTI, gripo ir COVID-19) atvejų procentinis pasiskirstymas Panevėžio apskrityje 2021-2022 m.

2022 m. lyginant su 2021 m., dalinai dėl pasibaigusios COVID-19 valstybės lygio ekstremaliosios situacijos bei dėl natūraliai infekciniams susirgimams būdingo sergamumo pakilimų ir sumažėjimų periodiškumo, registruotas didesnis sergamumas daugeliu infekcinių ligų. Registruoti didesni salmoneliozės, kampilobakteriozės, kitų bakterinių ir virusinių žarnyno infekcijų, vėjaraupių, skarlatinos, Laimo ligos, erkinio encefalito, enterobiozės ir kiti sergamumo rodikliai.

2. Sergamumas bakterinėmis ir virusinėmis žarnyno infekcijomis

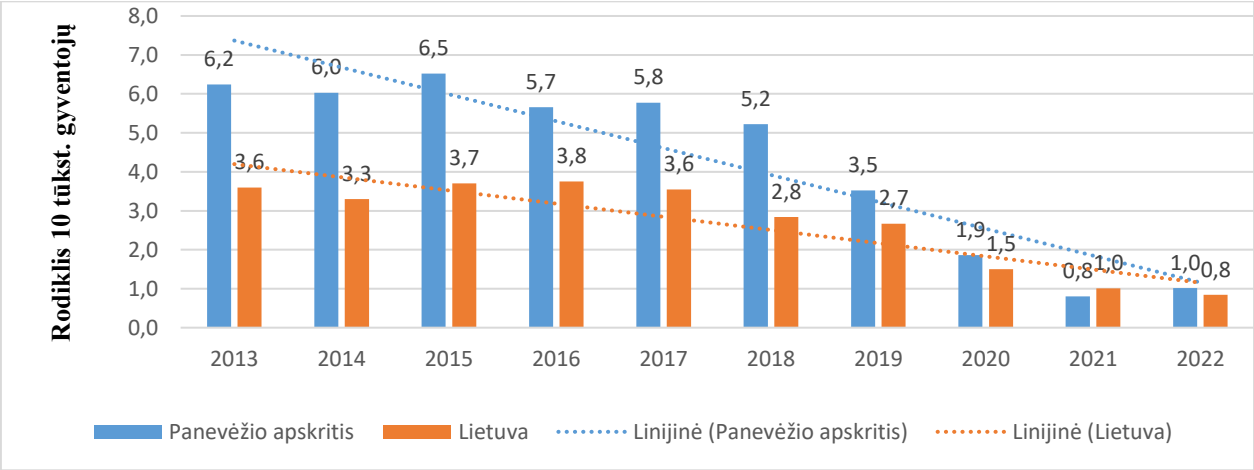
2022 m. lyginant su 2021 m. Panevėžio apskrityje padidėjo sergamumas visais žarnyno infekciniais susirgimais. Tikėtina, kad toks žymus sergamumo rodiklių sumažėjimas 2021 m. įvyko ir dėl nuo 2020 m. kovo mėnesio pradėtų taikyti sustiprintų infekcinių ligų profilaktinių priemonių ir dėl išaugusios savigydos, kai didelė dalis užsikrėtusiųjų lengvomis formomis nesikreipė į asmens sveikatos priežiūros įstaigas, tad oficiali statistika neatspindi tikrosios padėties. Lyginant su 2021 m.

2022 m. labiausiai padidėjo sergamumas patikslintomis virusinėmis ir bakterinėmis žarnyno infekcijomis – atitinkamai sergamumo rodikliai 2022 m. 8,3 ir 3,7 atv. 10 tūkst. gyventojų. 2022 m. lyginant su 2021 m. sergamumas nepatikslintomis bakterinėmis žarnyno infekcijomis Panevėžio apskrityje padidėjo 2,4 kartų, ir sergamumo rodiklis siekė 8,7 atv. 10 tūkst. gyv. (2.1. pav.).

2.1. pav. Sergamumas žarnyno infekciniais susirgimais Panevėžio apskrityje 2020 – 2022 m.

2000 m. Panevėžio apskrityje, įdiegus naujas sistemas, pagerėjo laboratorinių tyrimų diagnostika, todėl salmoneliozės sergamumo rodiklis tendencingai didėjo, tačiau nuo 2008 m. Panevėžio apskrityje, kaip ir visoje Lietuvoje, sergamumas mažėjo, registruojami pavieniai susirgimų protrūkiai (po kelis atvejus). 2021-2022 m. apskrityje ir Lietuvoje registruotas mažiausias sergamumas salmonelioze per pastaruosius 10 metų. 2021 m. apskrities sergamumo rodiklis pirmą kartą per dešimtmetį neviršijo bendro Lietuvos sergamumo rodiklio. 2022 m. sergamumo rodiklis Panevėžio apskrityje tesiekė 1 atvejį 10 tūkst. gyventojų, Lietuvoje – 0,8 atvejo 10 tūkst. gyventojų (2.2. pav.)

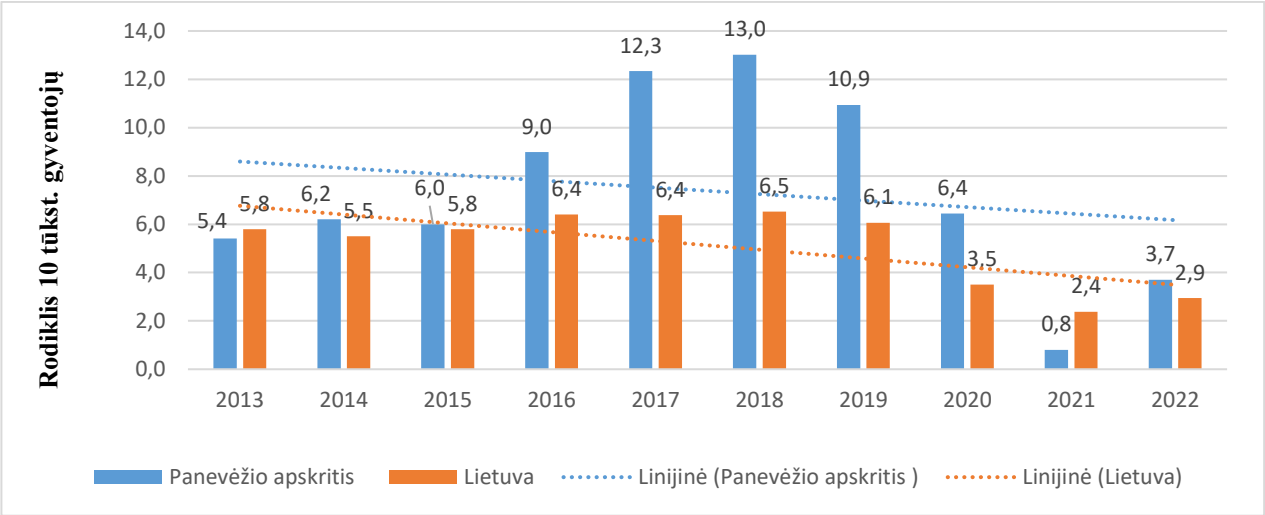

2.2. pav. Sergamumo salmonelioze dinamika apskrityje ir Lietuvoje 2013-2022 m.

Dažniausiai salmoneliozės susirgimai registruojami dėl kiaušinių, ar maisto produktų su kiaušiniais, kuomet jie termiškai netinkamai apdorojami. Taip pat dėl nepakankamai termiškai gerai iškeptos vištienos. Rečiau pasitaiko užsikrėtimas dėl kryžminės maisto taršos patiekalų ruošimo

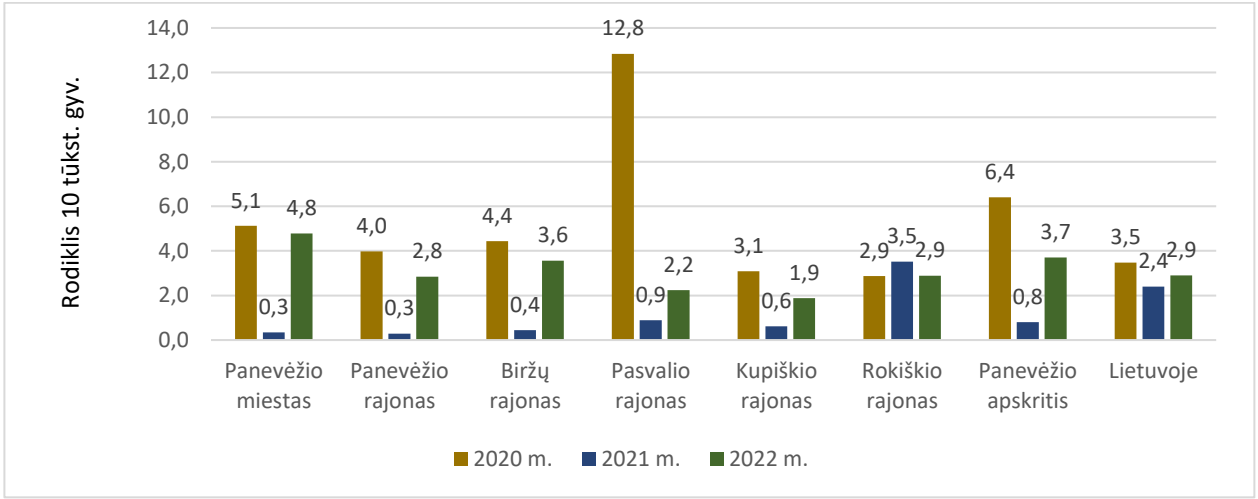
metu. Remiantis 2022 m. ligonių epidemiologinės apklausos duomenimis, nustatyta, kad pagrindiniai salmoneliozės rizikos veiksniai buvo nepakankamai termiškai apdoroti vištų kiaušiniai ir vištiena.

Panevėžio apskrityje 2013-2022 m. matoma ir sergamumo kitomis patikslintomis bakterinėmis žarnyno infekcijomis (išskyrus salmoneliozę) mažėjimo tendencija (2.3. pav.). 2018 m. sergamumo rodiklis buvo didžiausias per pastaruosius 10 metų ir siekė 13,0 atvejų 10 tūkst. gyventojų. 2022 m. Panevėžio apskrityje sergamumo rodiklis siekė 3,7 atvejo 10 tūkst. gyventojų (2.3. pav.).

2.3. pav. Sergamumo kitomis patikslintomis bakterinėmis žarnyno infekcijomis dinamika apskrityje ir Lietuvoje 2013-2022 m.

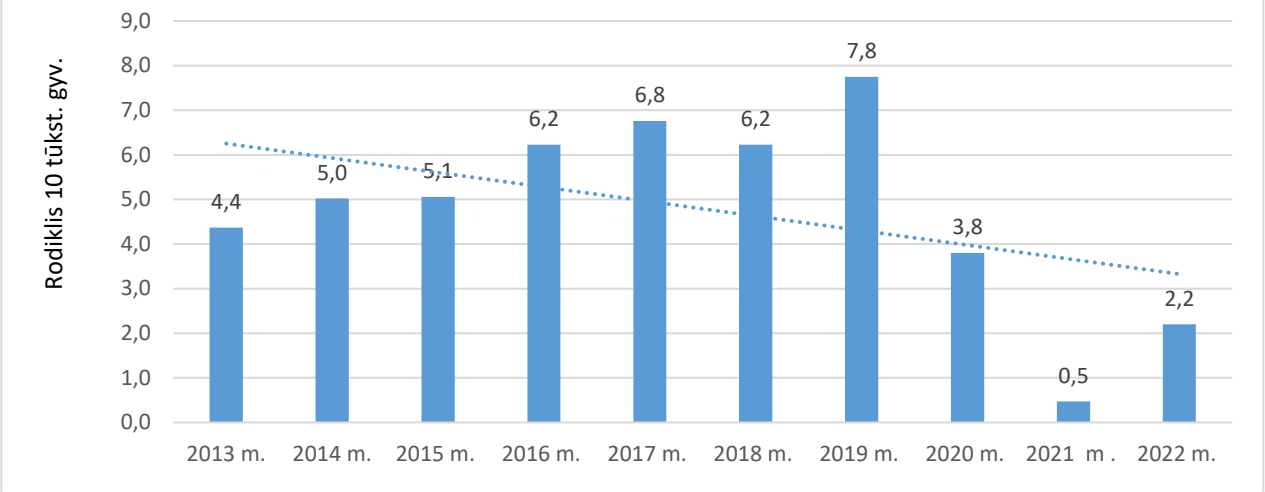
Didžiausias sergamumo patikslintomis bakterinėmis žarnyno infekcijomis rodiklis 2022 m. buvo fiksuojamas Panevėžio miesto ir Biržų rajono savivaldybėse – atitinkamai 4,8 ir 3,6 atvejo 10 tūkst. gyventojų (2.4. pav.).

2.4 pav. Sergamumas kitomis patikslintomis bakterinėmis žarnyno infekcijomis Panevėžio apskrityje ir Lietuvoje 2020-2022 m.

Pastarąjį dešimtmetį sergamumui kampilobakterioze, kaip ir kitoms ūmioms žarnyno infekcijoms, Panevėžio apskrityje buvo būdinga mažėjimo tendencija. 2021 m. sergamumas kampilobakterioze gerokai sumažėjo (lyginant su 2020 m. 7,6 kartų) ir sergamumo rodiklis siekė tik

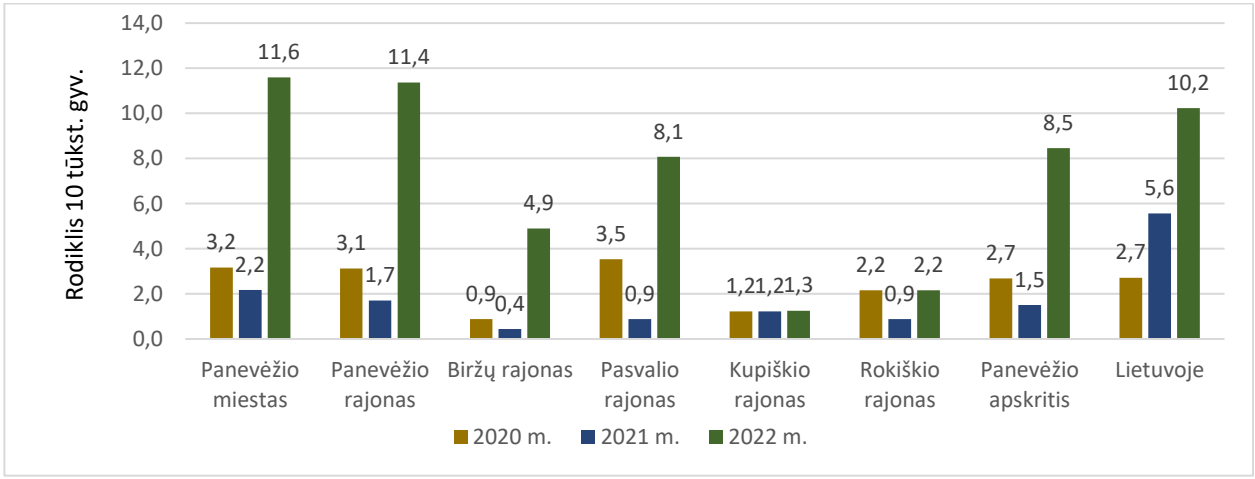
0,5 atvejo 10 tūkst. gyv. 2022 m. sergamumas vėl kiek padidėjo ir siekė 2,2 atvejo 10 tūkst. gyventojų (2.5. pav.).

2.5.pav. Sergamumo kampilobakterioze dinamika apskrityje 2013-2022 m.

2020-2022 m. Panevėžio apskrityje registruoti pavieniai jersiniozės ir ešerichiozės atvejai. 2020 m. registruoti 8 *Yersinia enterocolitica* ir 1 *Escherichia coli* sukelto enterito atvejai. 2021 m. registruoti 4 *Yersinia enterocolitica* atvejai, *Escherichia coli* susirgimų neregistruota, 2022 m. atitinkamai po 3 susirgimų atvejus.

2021 m. Panevėžio apskrityje labai sumažėjo ir sergamumas patikslintomis virusinėmis žarnyno infekcijomis – ir besiekė tik 1,5 atvejo 10 tūkst. gyventojų. 2022 m. sergamumas vėl išaugo ir siekė 8,5 atvejo 10 tūkst. gyventojų. Didžiausias sergamumo rodiklis buvo fiksuojamas Panevėžio miesto ir rajono savivaldybėse – atitinkamai 11,6 ir 11,4 atvejo 10 tūkst. gyventojų (2.6 pav.).

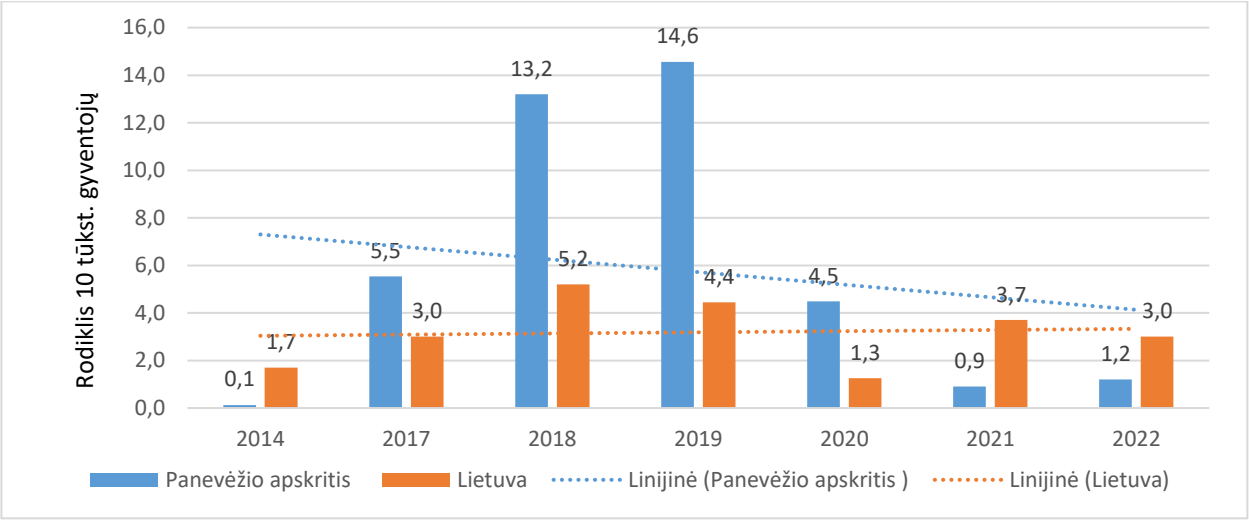

2.6. pav. Sergamumas patikslintomis virusinėmis žarnyno infekcijomis Panevėžio apskrityje ir Lietuvoje 2020-2022 m.

2022 m. Panevėžio apskrityje padidėjo ir sergamumas nepatikslintomis virusinėmis žarnyno infekcijomis ir siekė 5,1 atvejo 10 tūkst. gyventojų. 2020-2022 m. didžiausi sergamumo rodikliai buvo fiksuojami Panevėžio miesto ir rajono savivaldybėse.

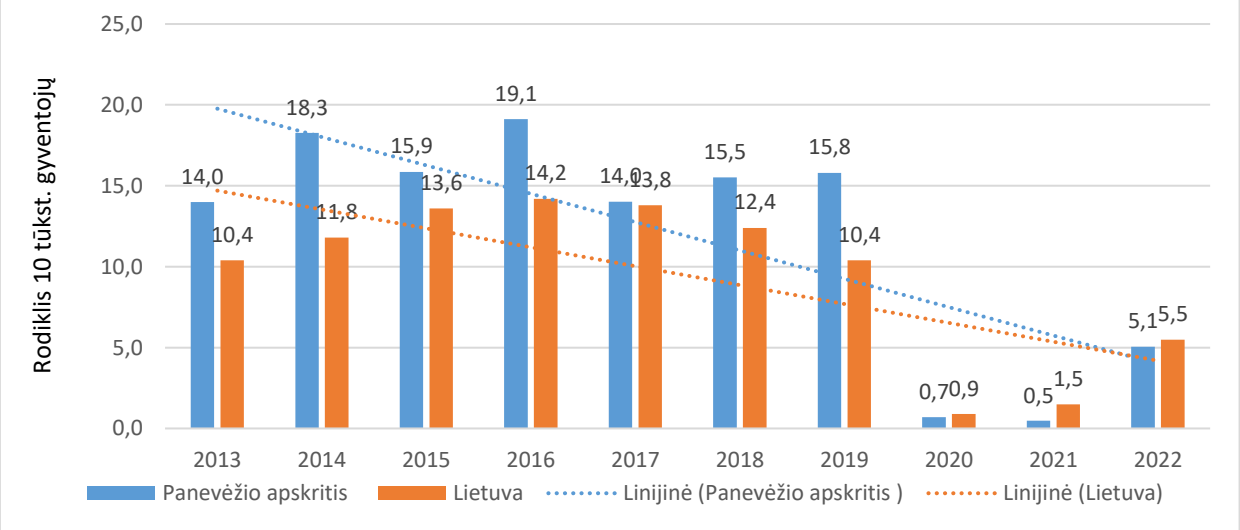
Įprastai patikslintų virusinių žarnyno infekcijų grupę beveik 100 proc. sudarydavo rotavirusinė infekcija, tačiau pagerėjus diagnostinėms galimybėms nuo 2016 m. registruotas

padidėjęs sergamumas norovirusine infekcija. 2021 ir 2022 m. sergamumas norovirusine infekcija Panevėžio apskrityje sudarė atitinkamai 0,9 ir 1,2 atvejo 10 tūkst, gyventojų (2.7. pav.).

2.7. pav.. Sergamumo norovirusu dinamika apskrityje ir Lietuvoje 2014-2022 m.

Panevėžio apskrityje nuo 1998 m., pradėjus rotaviruso diagnostiką, sergamumas patikslintomis virusinėmis žarnyno infekcijomis didėjo, tačiau per pastarąjį dešimtmetį - nuo 2013 m. iki 2022 m., sergamumui rotavirusiniu enteritu Panevėžio apskrityje buvo būdinga mažėjimo tendencija. 2016 m. registruotas didžiausias sergamumas rotavirusiniu enteritu. 2020-2022 m. jis labai žymiai sumažėjo ir besiekė nuo 0,5 ir 5,1 atv. 10 tūkst. gyv. (2.8. pav.).

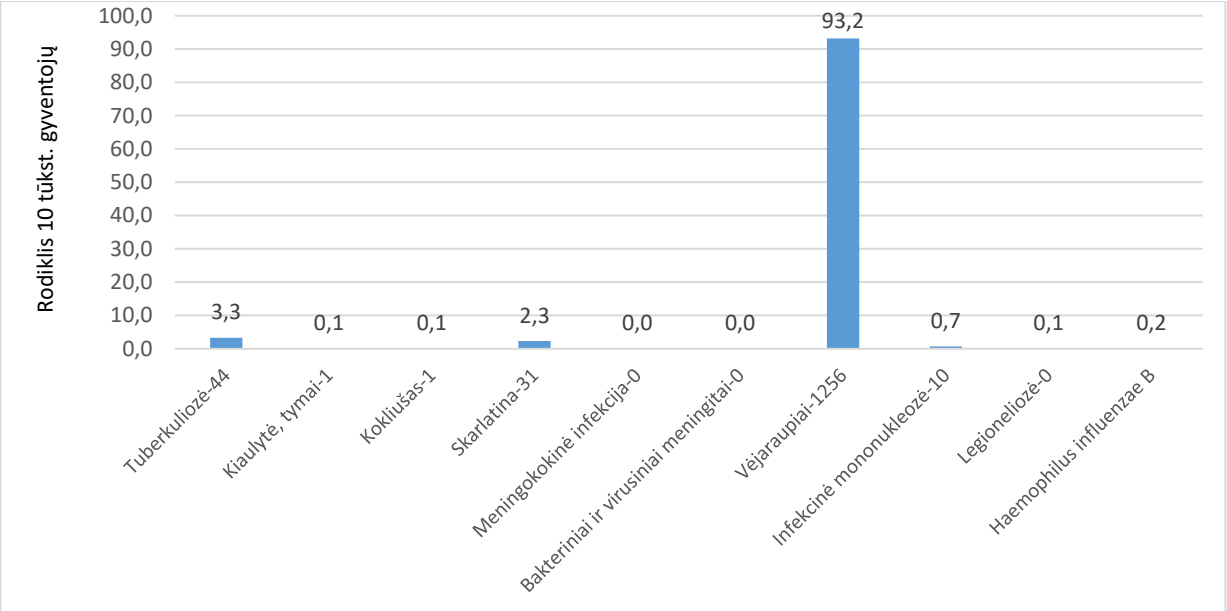
2.8. pav. Sergamumo rotavirusiniu enteritu dinamika apskrityje 2013-2022 m.

2022 m. Panevėžio apskrityje registruoti 4 rotavirusinės infekcijos (Panevėžio mieste ir rajone), 1 nepatikslintos virusinės žarnyno infekcijos (Rokiškio rajono savivaldybėje) ir 1 salmoneliozės (Pasvalio rajono savivaldybėje) šeiminiai protrūkiai. Ikimokyklinio ugdymo įstaigose išplitusių per maistą ir vandenį plintančių infekcinių ligų protrūkių neregistruota. 2021 m. neregistruotas nei vienas ūmių žarnyno infekcinių ligų protrūkis. 2020 m. Panevėžio apskrityje registruoti tik 3 ūmių žarnyno infekcinių ligų protrūkiai išplitę šeimose, kai 2019 m. apskrityje registruoti net 65 šeiminiai protrūkiai ir 5 protrūkiai išplitę ikimokyklinio ugdymo įstaigose. 2020-

2022 m. Panevėžio apskrityje neregistruota protrūkių, išplitusių per maisto tvarkymo subjektuose gamintus maisto produktus.

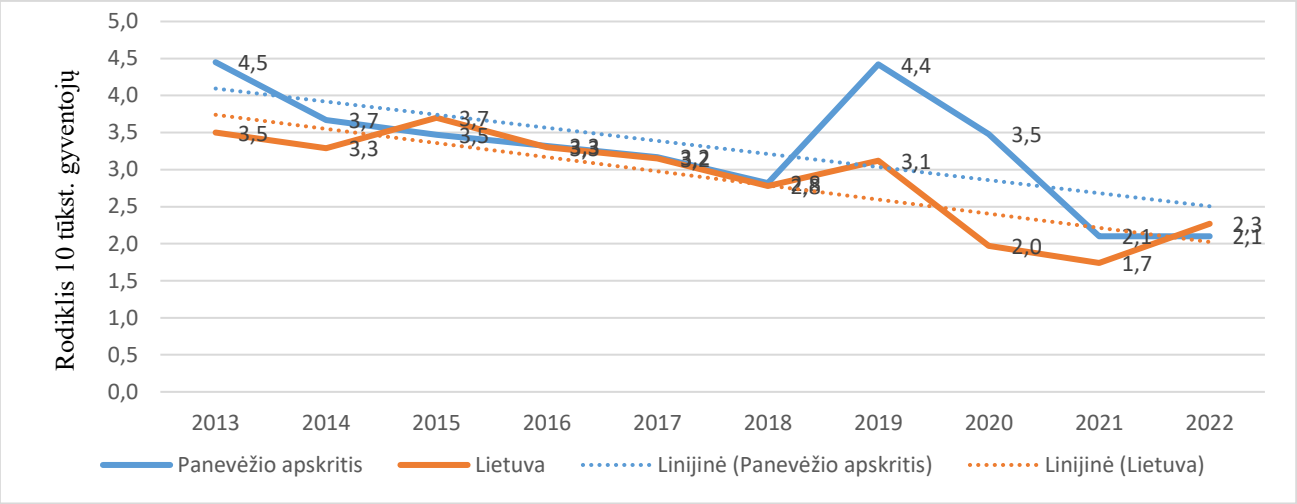
3. Sergamumas oro lašeliniu keliu platinančiomis infekcijomis

2022 m. registruoti 1348 oro lašeliniu keliu plintančių infekcinių susirgimų (išskyrus ŪVKTI, gripą ir COVID-19) atvejai (2021 m. – 636 atvejai). Dažniausiai registruojamas susirgimas šioje infekcinių ligų grupėje yra vėjaraupiai – 2022 m. registruoti 1256 vėjaraupių atvejai (93,2 proc. visų oro lašeliniu keliu plintančių infekcijų). Antra pagal dažnumą infekcija šioje infekcinių ligų grupėje yra tuberkuliozė – registruoti 44 atvejai (3,3 proc.) (3.1. pav.).

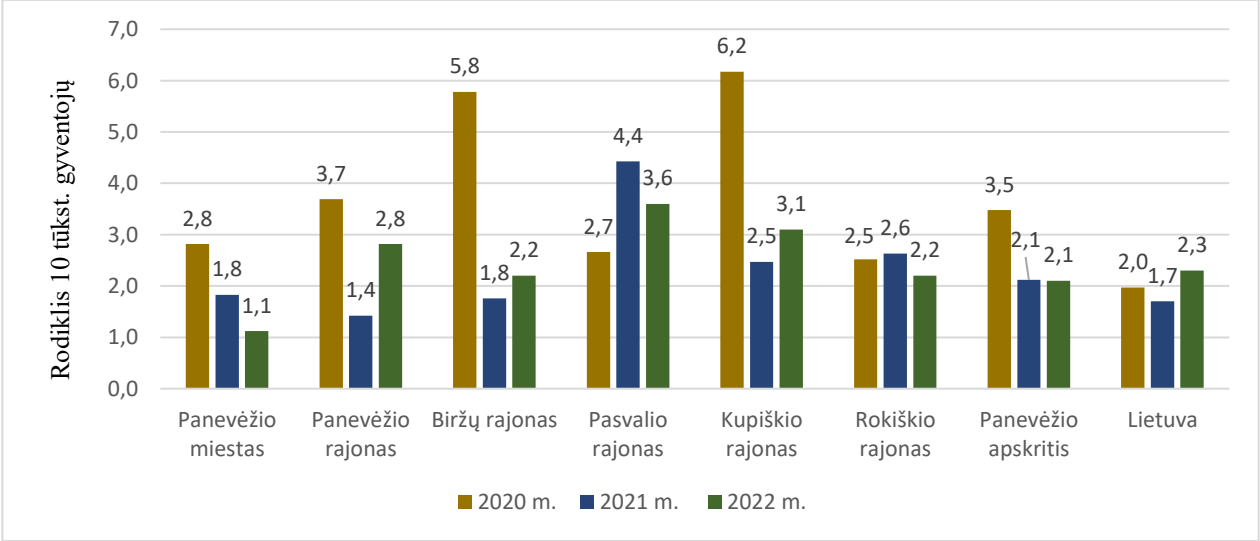
3.1. pav. Oro lašeliniu keliu plintančių infekcijų struktūra Panevėžio apskrityje 2022 m.

Panevėžio apskrityje ir Lietuvoje nuo 2013 m. iki 2022 m. sergamumui kvėpavimo organų tuberkulioze buvo būdinga mažėjimo tendencija. Didžiausias sergamumas per pastarąjį dešimtmetį Panevėžio apskrityje registruotas 2013 m. – 4,5 atvejo 10 tūkst. gyventojų. 2020-2022 m. sergamumas tuberkulioze sumažėjo nuo 3,5 iki 2,1 atv. 10 tūkst. gyventojų (sumažėjimas – 40 proc.), panašios tendencijos stebėtos ir Lietuvoje, tačiau 2022 m. sergamumas lyginant su 2021 m. šalyje ūgtelėjo ir siekė 2,3 atv. 10 tūkst. gyventojų (3.2. pav.). Panevėžio apskrityje 2020 m. 10 susirgimo atvejų baigėsi mirtimis, 2021 m. – 3 atvejai, 2022 m. – 1 atvejis.

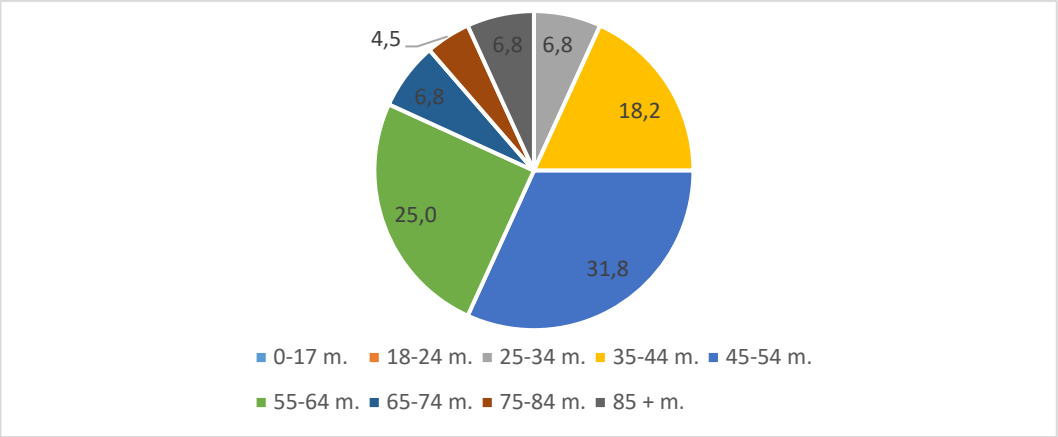
3.2. pav. Sergamumas tuberkulioze (kvėpavimo organų) Panevėžio apskrityje ir Lietuvoje 2013-2022 m.

Didžiausias kvėpavimo organų tuberkuliozės sergamumo rodiklis buvo fiksuojamas Pasvalio ir Kupiškio rajono savivaldybėse – atitinkamai 3,6 ir 3,1 atvejo 10 tūkst. gyventojų (3.3. pav.).

3.3. pav. Sergamumas tuberkulioze (kvėpavimo organų) Panevėžio apskrityje ir Lietuvoje 2020-2022 m.

2021 m. Panevėžio apskrityje daugiausia, tai yra 31 proc. (14 atvejų) susirgimų tuberkulioze registruota 55-64 m. amžiaus grupėje. 2022 m. daugiausia susirgimų registruota 45-54m. amžiaus grupėje – 31,8 proc. (14 susirgimų). Vaikų iki 18 m. amžiaus grupėje susirgimų 2021-2022 m. neregistruota (3.4. pav.).

3.4. pav. Susirgimų tuberkulioze pasiskirstymas amžiaus grupėse Panevėžio apskrityje 2022 m.

2013-2022 m. sergamumui skarlatina būdinga mažėjimo tendencija. 2021 m. sergamumo rodiklis siekė tik 0,1 atvejo 10 tūkst. gyventojų, 2022 m. – 1,5 atvejo 10 tūkst. gyventojų. Dešimtmečio laikotarpiu didžiausias sergamumas registruotas 2015 m. (11,2 atvejų 10 tūkst. gyventojų).

2020-2022 m. Panevėžio apskrityje neregistruota meningokokinės infekcijos atvejų. Paskutinis meningokokinės infekcijos atvejis registruotas 2019 m., susirgo Rokiškio rajono 0-3 m. gyventojas, ligos baigtis – mirtis. Ligos atvejų skaičiaus sumažėjimą neabejotinai galima susieti su 2018 m. į Vaikų profilaktinių skiepijimų kalendorių įtrauktu skiepu nuo B tipo meningokokinės infekcijos.

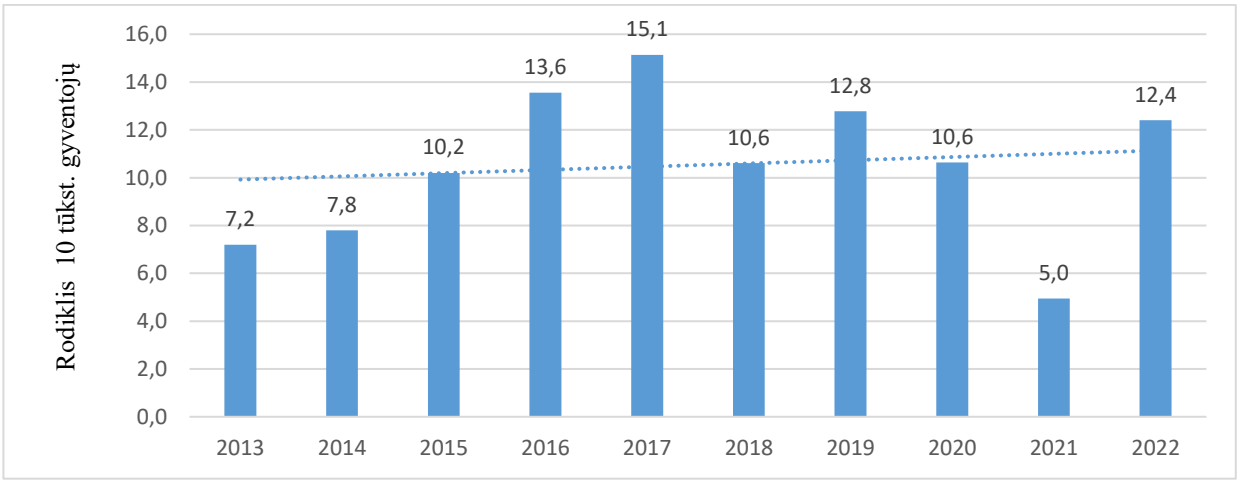
2021-2022 m. apskrityje neregistruota bakterinio ir virusinio meningito atvejų. 2020 m. registruoti 3 virusinio meningito atvejai.

2013-2022 m. Panevėžio apskrityje stebima sergamumo vėjaraupiais mažėjimo tendencija. 2020 m. sergamumo rodiklis buvo mažiausias per dešimtmetį ir tesiekė 21,91 atvejų 10 tūkst. gyventojų, 2021 m. sergamumas šiek tiek padidėjo ir siekė 27,7 atvejų 10 tūkst. gyventojų, 2022 m. siekė net 59,3 atvejo 10 tūkstančių gyventojų.

2018-2019 m. sezono metu, sausio-vasario mėn., gripo epidemijos buvo skelbtos Panevėžio rajono, Panevėžio miesto ir Rokiškio rajono savivaldybėse. 2019-2020 m., 2020-2021 m. bei 2021-2022 m. gripo epidemijos savivaldybėse nebuvo skelbiamos.

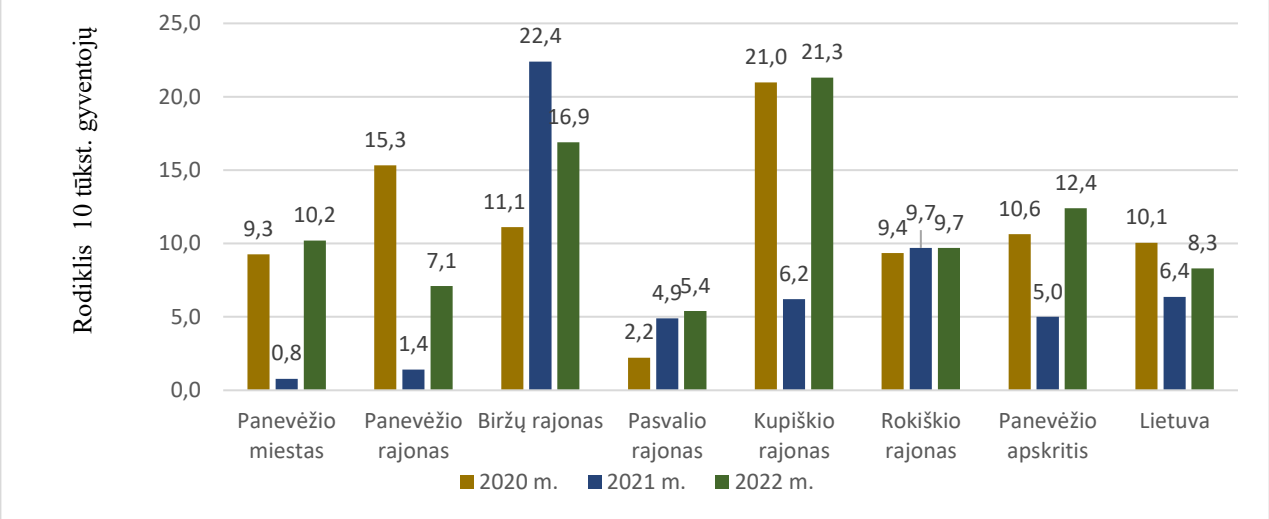
4. Sergamumas erkių platinamomis ligomis

2013-2022 m. sergamumui Laimo liga Panevėžio apskrityje būdinga labai nežymi didėjimo tendencija. Didžiausias sergamumo pakilimas registruotas 2017 m., tuomet sergamumo rodiklis buvo 15,1 atvejų 10 tūkst. gyventojų. 2022 m. Panevėžio apskrityje lyginant su 2021 m. stebimas sergamumo 59,7 proc. padidėjimas – sergamumo rodikliai atitinkamai 12,4 ir 5 atvejai 10 tūkst. gyventojų (4.1. pav.).

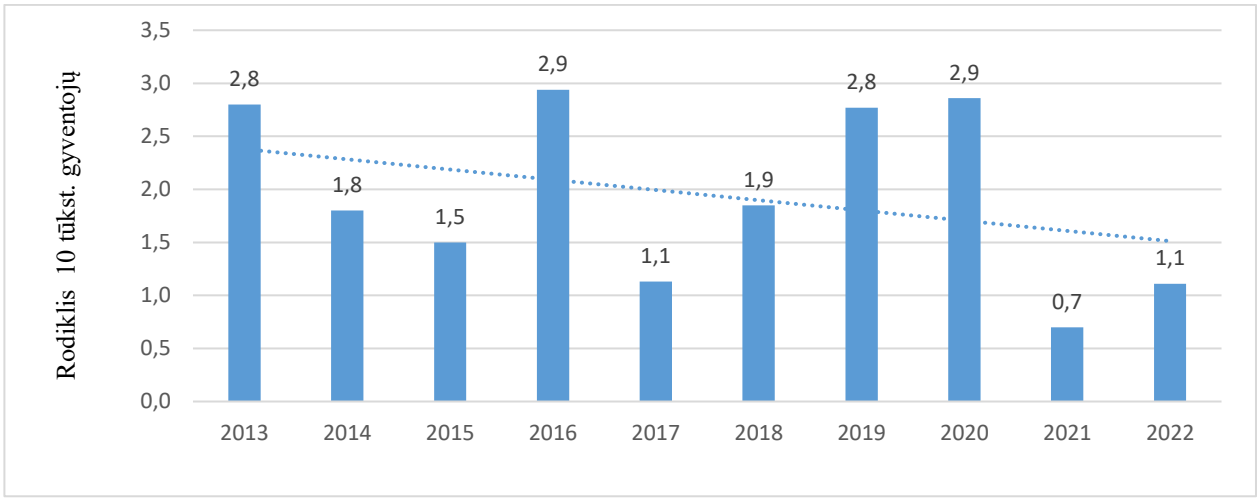
4.1. pav. Sergamumo Laimo liga dinamika apskrityje 2013-2022 m.

Didžiausias sergamumas Laimo liga 2022 m. registruotas Kupiškio rajono savivaldybėje ir siekė 21,3 atvejo 10 tūkst. gyventojų, mažiausias sergamumas Pasvalio rajono savivaldybėje – 5,4 atv. 10 tūkst. gyventojų. 2022 m. bendras apskrities sergamumo rodiklis viršijo Lietuvos sergamumo rodiklį, sergamumo rodikliai atitinkamai 12,4 atv. ir 8,3 atv. 10 tūkst. gyventojų (4.2. pav.)

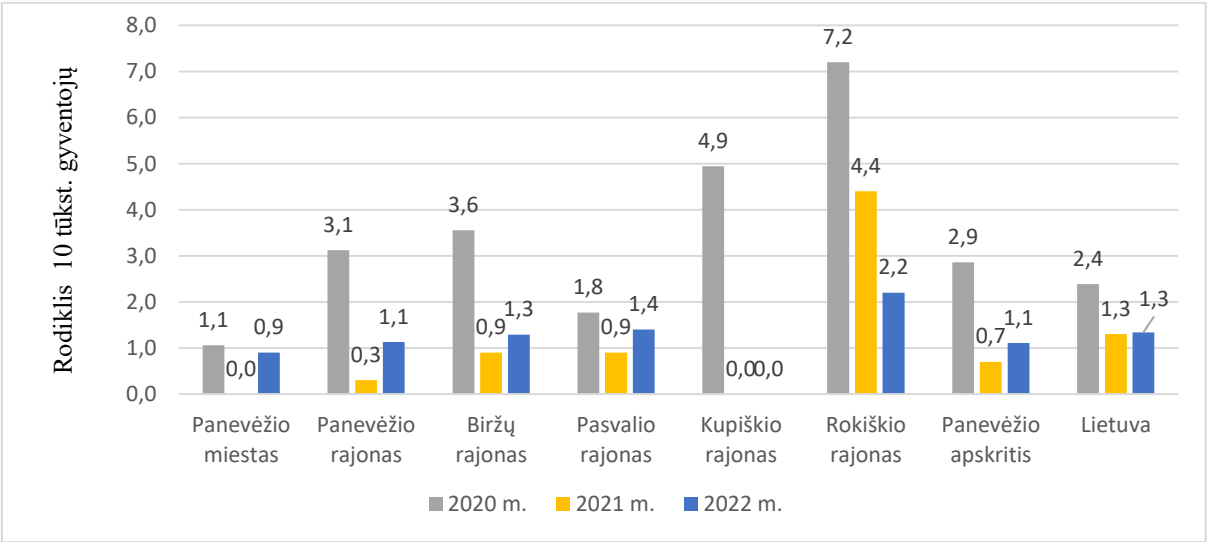
4.2. pav. Sergamumas Laimo liga Panevėžio apskrityje ir Lietuvoje 2020-2022 m

2013-2022 m. laikotarpiu sergamumui erkiniu encefalitu Panevėžio apskrityje būdinga mažėjimo tendencija. Sergamumo pakilimai kartojasi kas 2-3 metus. 2017 m. ir 2021 m. registruoti mažiausi sergamumo rodikliai per pastaruosius 10 metų (atitinkamai 1,1 ir 0,7 atvejo 10 tūkst. gyventojų), 2022 m. registruotas kiek didesnis sergamumo rodiklis – 1,1 atvejo 10 tūkst. gyventojų (4.3. pav.).

4.3. pav. Sergamumo erkiniu encefalitu dinamika apskrityje 2013-2022 m.

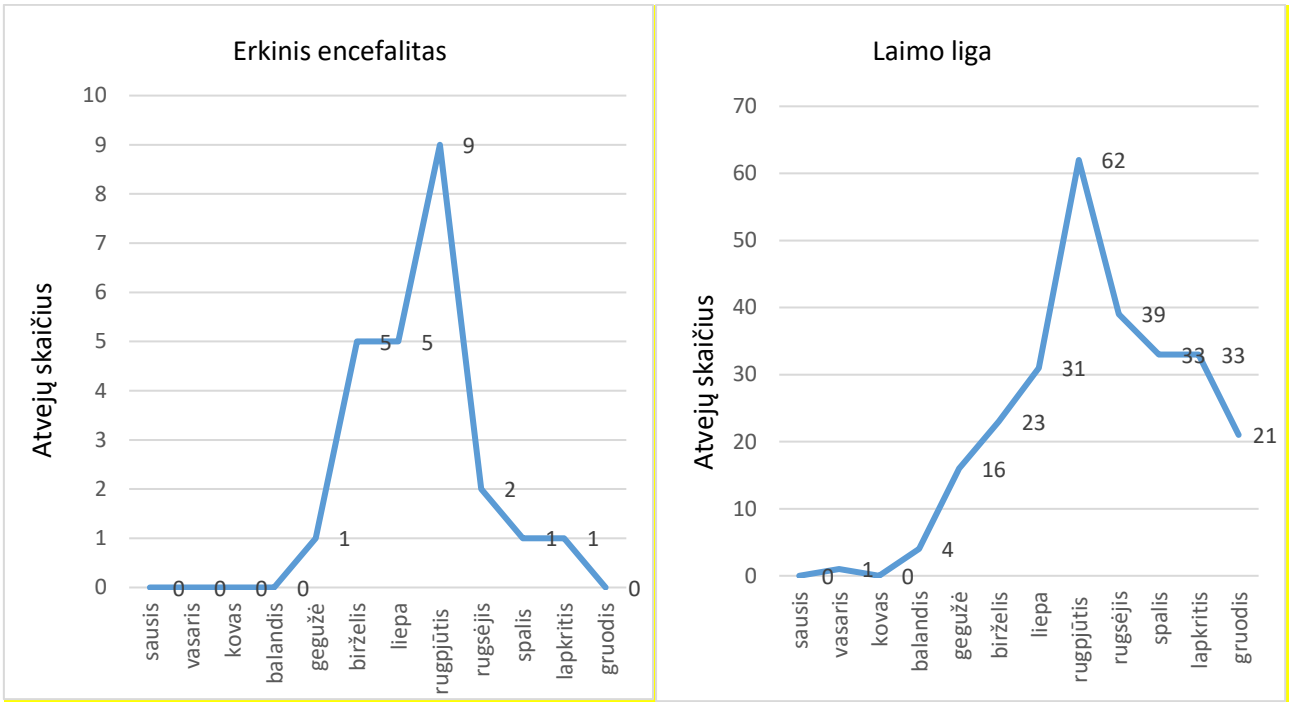
Didžiausias sergamumas Erkiniu encefalitu 2022 m. registruotas Rokiškio rajono savivaldybėje ir siekė 2,2 atvejo 10 tūkst. gyventojų, susirgimų neregistruota Kupiškio rajono savivaldybėje. 2022 m. bendras apskrities sergamumo rodiklis buvo kiek mažesnis už Lietuvos sergamumo rodiklį, sergamumo rodikliai atitinkamai 1,1 atv. ir 1,3 atv. 10 tūkst. gyventojų (4.4. pav.)

4.4. pav. Sergamumo erkiniu encefalitu dinamika apskrityje 2013-2022 m.

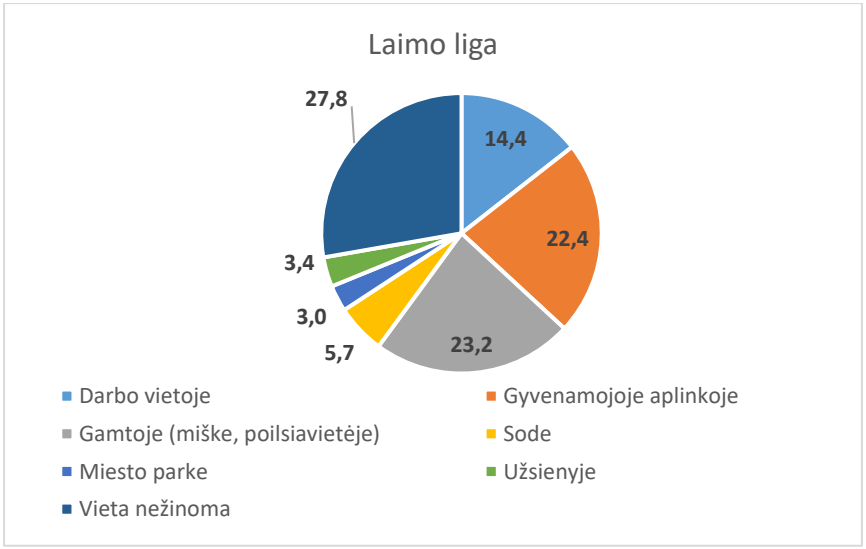
Panevėžio apskrityje 2022 m. Laimo liga nustatyta 142 miesto ir 121 kaimo gyventojams (atitinkamai 54 ir 46 proc). Erkinio encefalito 11 atvejai registruoti miesto gyventojams, 13 - kaimo gyventojams (atitinkamai 46 ir 54 proc.). Dėl Laimo ligos hospitalizuota 4 asmenys (0,8 proc.), dėl erkinio encefalito – 21 asmuo (87,5 proc.). 2020 m. 1 erkinio encefalito susirgimo atvejis baigėsi mirtimi, 2021 ir 2022 m. mirčių neregistruota.

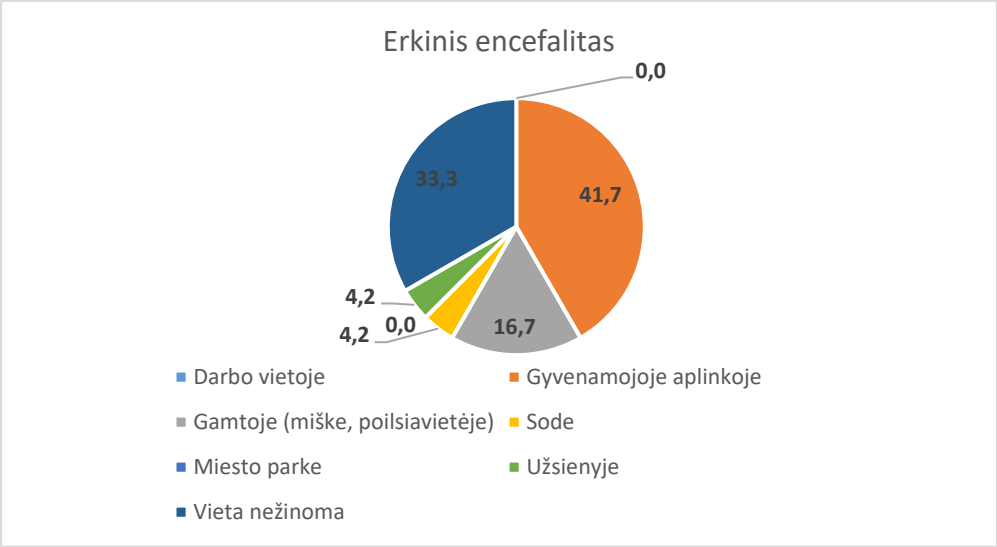
2022 m. Panevėžio apskrityje daugiausia susirgimų erkiniu encefalitu ir Laimo liga registruota rugpjūčio mėn. (atitinkamai 9 ir 62 atvejai) (4.5. pav.). Laimo ligos atvejai yra registruojami visus metus, tačiau sergamumo pakilimai taip pat registruojami vasaros sezono metu ir rugsėjo mėnesį.

4.5. pav. Erkinio encefalito ir Laimo ligos susirgimų skaičius pagal mėnesius apskrityje 2022 m.

2022 m. epidemiologinio tyrimo metu nustatyta, kad daugiausia asmenų, kaip labiausiai tikėtiną užsikrėtimo Laimo liga vietą, nurodo gyvenamąją vietą (kaimiškas vietoves) ir gamtoje lankytas vietas (atitinkamai 59 atv. (22,4 proc.) ir 61 atv.(23,2 proc.)). Kad užsikrėtė gyvenamojoje aplinkoje, nurodė ir 10 erkiniu encefalitu susirgusių asmenų (41,7 proc.). Užsikrėtimą Laimo liga darbo aplinkoje įvardino 38 (14,4 proc.) asmenys (kariškiai). (4.6. pav.).

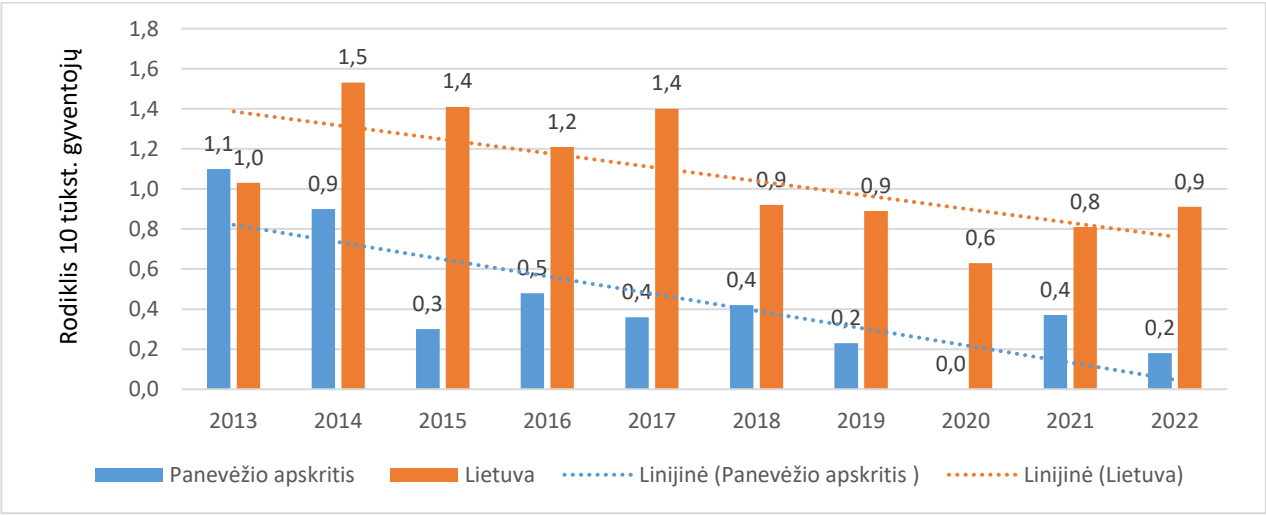

4.6. pav. Laimo ligos ir erkinio encefalito susirgimai 2022 m. pagal galimą užsikrėtimo vietą.

Atliekant atvejų epidemiologinį tyrimą ir apklausiant pacientus, nustatyta, kad Panevėžio apskrities gyventojai dažniausiai erkių platinamomis ligomis užsikrečia Panevėžio rajone, Žaliojoje girioje, Berčiūnų miškelyje ir poilsiavietėje, ilsėdamiesi prie Utenos apskrities ežerų, Biržų girioje bei šalia privačių nuosavų namų ar sodybų esančiose teritorijose bei kolektyviniuose soduose.

5. Sergamumas lytiškai plintančiomis infekcijomis

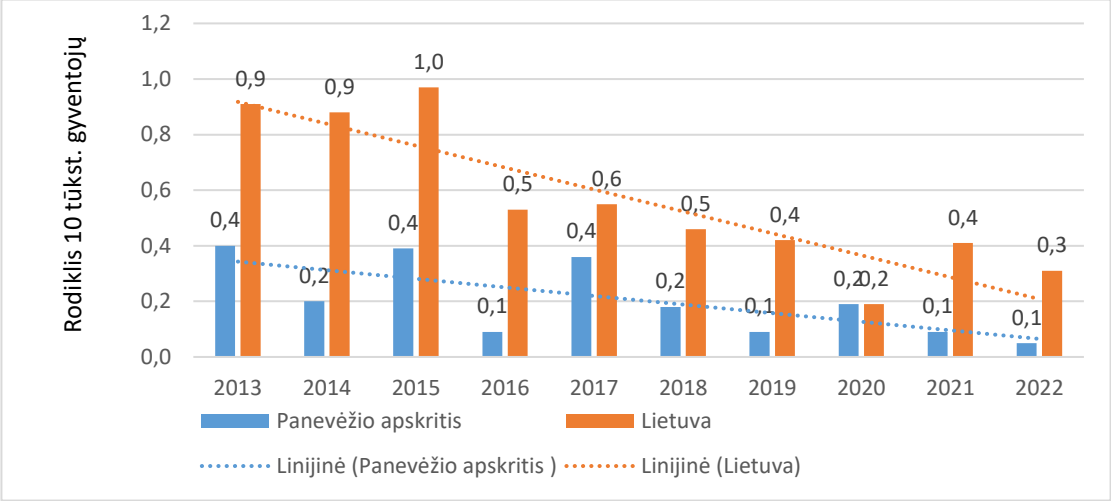
2013-2022 m. laikotarpiu Panevėžio apskrityje matoma sergamumo lytiškai plintančių chlamidijų sukeltomis ligomis mažėjimo tendencija. 2020 m. apskrityje neregistruotas nei vienas susirgimas, 2021 m. – 8 atvejai (0,4 atvejai 10 tūkst. gyventojų), 2022 m. – 4 atvejai (0,18 atvejo 10 tūkst. gyventojų) (5.1. pav.).

5.1. pav. Sergamumo lytiškai plintančios chlamidijų sukeltomis ligomis dinamika apskrityje 2013-2022m.

2020 m. apskrityje registruoti 4 susirgimo sifiliu atvejai (sergamumo rodiklis 0,2 atvejo 10 tūkst. gyventojų), 2021 m. – 2 atvejai (sergamumo rodiklis - 0,1 atvejo 10 tūkst. gyventojų), 2022

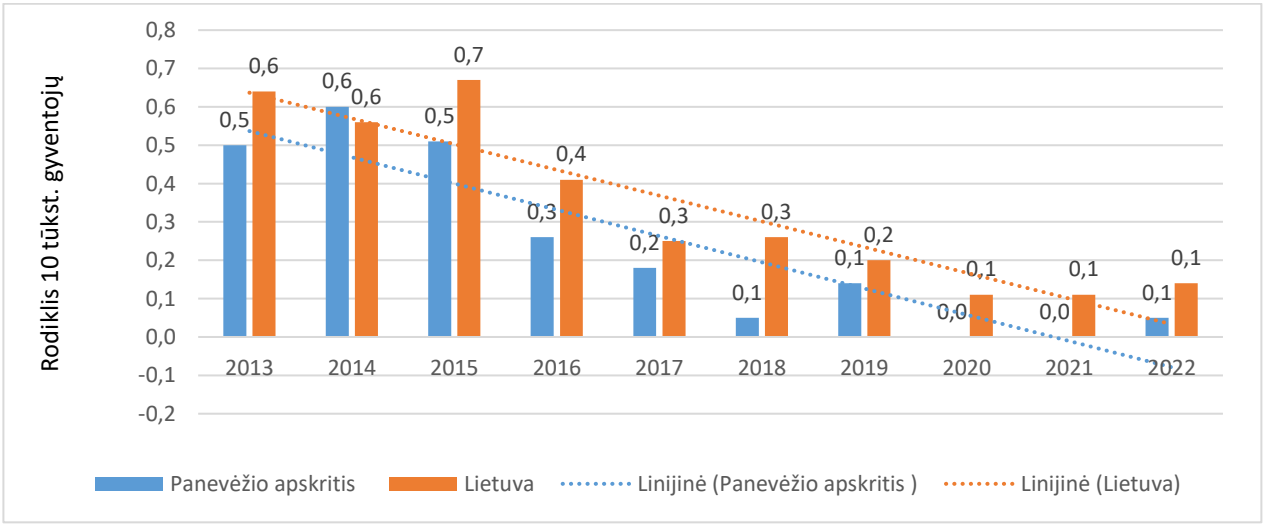
m. registruotas tik vienas atvejis (0,05 atvejo 10 tūkst. gyventojų). 2013 m. registruotas 1 įgimto sifilio atvejis, susirgimas registruotas Panevėžio mieste (sergamumo rodiklis - 0,1 atvejo 10 tūkst. gyventojų), daugiau iki 2022 m. įgimto sifilio atvejų apskrityje neregistruota. 2013-2022 m. laikotarpiu Panevėžio apskrityje matoma sergamumo sifiliu mažėjimo tendencija, sergamumas buvo mažesnis nei visos šalies. Didžiausias sergamumas registruotas 2013 ir 2015 m. bei 2017 m. – sergamumo rodiklis 0,4 atvejo 10 tūkst. gyventojų (5.2. pav.).

5.2. pav. Sergamumo sifiliu dinamika apskrityje ir Lietuvoje 2013-2022 m.

2021 m. sifiliu sirgo 1 vyras ir 1 moteris. 1 kaimo ir 1 miesto gyventojas. 2022 m. – 1 kaimo gyventojas. Susirgusieji priklausė 25-34 metų amžiaus grupei.

2013-2022 m. laikotarpiu Panevėžio apskrityje sergamumui gonokokine infekcija būdinga mažėjimo tendencija. Didžiausias sergamumas registruotas 2014 m. – sergamumo rodiklis siekė 0,6 atvejo 10 tūkst. gyventojų. 2020-2021 m. susirgimų šia infekcija Panevėžio apskrityje neregistruota, 2022 m. registruotas 1 susirgimo atvejis (sergamumo rodiklis – 0,05 atv. 10 tūkst. gyventojų) (5.3. pav.).

5.3. pav. Sergamumo gonokokine infekcija dinamika apskrityje 2013-2022 m.

2022 m. Panevėžio apskrityje užregistruoti 2 žmogaus imunodeficito viruso (ŽIV) ligos atvejai. Susirgo 1 vyras ir 1 moteris gyvenantys Panevėžio miesto ir Biržų rajono savivaldybėse. Taip

pat registruoti 5 atvejai dėl ŽIV sukeltos ligos išsivysčiusių kitų būklių (4 atvejai Panevėžio mieste, 1 Biržų rajono savivaldybėje). 2022 m. taip pat diagnozuotas 1 besimptominis užsikrėtimas ŽIV (Panevėžio miesto gyventojui). 2021 m. registruoti 3 dėl ŽIV sukeltos ligos išsivysčiusių kitų būklių atvejai, kitų su ŽIV diagnozių neregistruota.

6. Sergamumas parazitinėmis infekcijomis

Pastaraisiais metais registruojama vis mažiau parazitinių susirgimų atvejų, t. y. pavieniai susirgimo atvejai. Galimos tokio mažo sergamumo priežastys yra: gerėjanti asmens higiena, savarankiškas gydymasis, nesikreipiant į gydymo įstaigą, laboratorinio ištyrimo mažėjimas.

2020 m. Panevėžio apskrityje diagnozuoti 3 echinokokozės atvejai (sergamumo rodiklis 0,1 atvejo 10 tūkst. gyventojų), 2021 m. – 4 atvejai (sergamumo rodiklis 0,2 atvejo 10 tūkst. gyventojų). 2022 m. registruota net 11 susirgimų (sergamumo rodiklis 0,5 atv. 10 tūkst. gyventojų). Pastaraisiais metais po 3 susirgimo atvejus nustatyta Panevėžio miesto ir Rokiškio rajono savivaldybėse, 2 susirgimai diagnozuoti Panevėžio rajono gyventojams, po 1 atvejį kitose savivaldybėse.

2020-2021 m. toksokarozės susirgimo atvejų apskrityje nenustatyta. 2022 m. diagnozuoti 2 atvejai (sergamumo rodiklis 0,1 atvejo 10 tūkst. gyventojų).

2020-2022 m. askaridozės atvejų nediagnozuota.

2013-2022 m. laikotarpiu Panevėžio apskrityje stebima žymi sergamumo enterobioze mažėjimo tendencija. 2021-2022 m. registruotas mažiausias sergamumas per pastarąjį dešimtmetį ir tesiekė atitinkamai 1,2 ir 1,5 atvejo 10 tūkst. gyventojų.

2020-2022 m. Panevėžio apskrityje trichineliozės atvejų neregistruota.

2020 ir 2021 m. nebuvo registruota toksoplazmozės atvejų. 2022 m. 1 atvejis nustatytas Panevėžio miesto gyventojui.

7. Sergamumas kitomis infekcinėmis ligomis

2020 m. – registruotas tik 1 virusinio hepatito atvejis (ūminis hepatitas C); 2021 m. nustatyti 5 lėtinių virusinių hepatitų atvejai: 1 lėtinis virusinis hepatitas B ir 4 lėtiniai virusiniai hepatitai C. 2022 m. diagnozuotų atvejų skaičius išaugo iki 17 atvejų (2 ūminiai hepatitai B ir 15 lėtinių hepatitų C).

Panevėžio mieste 2013 m. registruotas 1 bruceliozės atvejis (sergamumo rodiklis – 0,1 atvejo 10 tūkst. gyventojų). Per pastaruosius 10 metų tai vienintelis šios infekcinės ligos atvejis Panevėžio apskrityje.

2020 m. Panevėžio apskrityje diagnozuotas 1 botulizmo atvejis (Pasvalio rajono gyventojui). Pacientas pasveiko. 2021-2022 m. šio susirgimo atvejų neregistruota.

Iki 2018 m. kiekvienais metais Panevėžio apskrityje buvo registruojama po kelis leptospirozės atvejus, tačiau 2018-2022 m. leptospirozės susirgimų nebuvo registruota.

2014 m. Panevėžio mieste diagnozuotas 1 tuliaremijos atvejis (sergamumo rodiklis 0,1 atvejo 10 tūkst. gyventojų). Per pastaruosius 10 metų tai vienintelis šios infekcinės ligos atvejis Panevėžio apskrityje.

Apskrityje 2020 m. registruoti 2 legioneliozės atvejai, 1 Panevėžio mieste ir rajone. 2021 m. šių susirgimų apskrityje neregistruota, 2022 m. 2 susirgimai diagnozuoti Rokiškio rajono savivaldybės gyventojams.

2014 m. 1 Panevėžio miesto gyventojui diagnozuotas maliarijos susirgimas (sergamumo rodiklis 0,1 atvejo 10 tūkst. gyventojų). 2022 m. diagnozuotas antras susirgimas per pastaruosius 10 metų, susirgimas diagnozuotas Panevėžio miesto gyventojui.

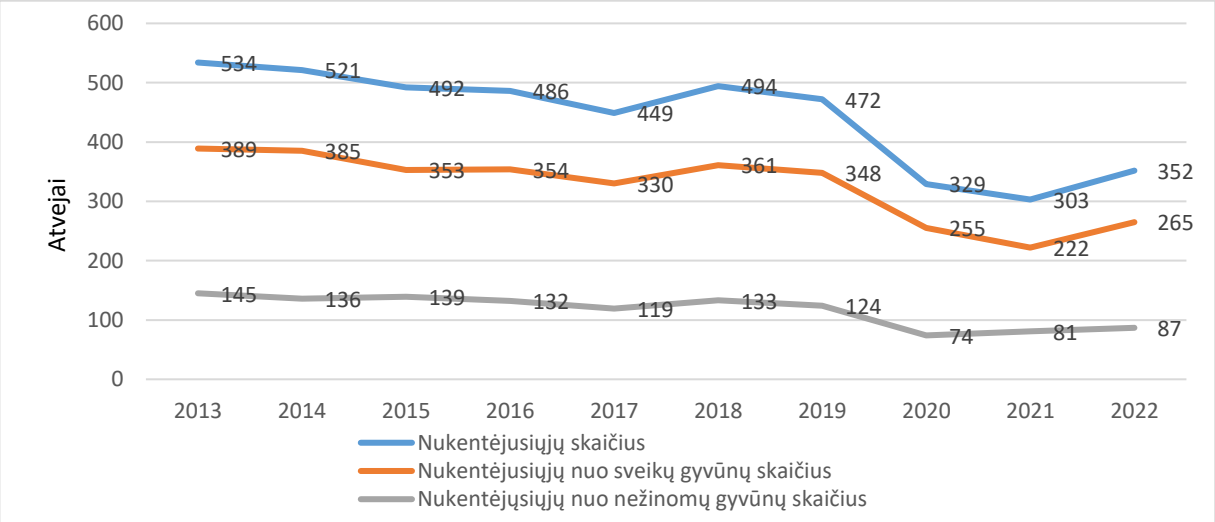
2017 m. Rokiškio rajono gyventojui diagnozuota Dengė karštligė (sergamumo rodiklis - 0,3 atvejo 10 tūkst. gyventojų). Per pastaruosius 10 metų tai taip pat vienintelis šios infekcinės ligos atvejis Panevėžio apskrityje.

2020 m. apskrityje registruoti ir pavieniai tokių retų susirgimų kaip amebiazė, gardiazė, listeriozė atvejai. 2021 m. registruotas 1 gardiazės atvejis ir 2 listeriozės atvejai. 2022 m. šių susirgimų apskrityje nediagnozuota.

8. Asmenų, nukentėjusių nuo galimai užsikrėtusių pasiutlige gyvūnų, skaičius

2000 m. Panevėžio apskrityje paskutinį kartą nustatytas 1 žmogaus pasiutligės atvejis. Nuo 2006 m. pradėjus vykdyti laukinių gyvūnų vakcinaciją nuo pasiutligės, nuo 2008 m. stebimas žymus pasiutlige sergančių gyvūnų sumažėjimas. Panevėžio apskrityje paskutiniai gyvūnų pasiutligės atvejai registruoti 2011 m.

2013-2022 m. stebimas mažėjantis skaičius asmenų, nukentėjusių nuo įvairių gyvūnų. Per pastarąjį dešimtmetį 2013 m. buvo nustatyta daugiausia nukentėjusių nuo gyvūnų asmenų - 534 atvejai. 2022 m. nukentėjusiųjų asmenų skaičius lyginant su 2021 m. padidėjo 14 proc. (2021 m. – 303 atv., 2022 m. – 352 atv.). 2022 m. 265 asmenys nukentėjo nuo sveikų gyvūnų ir 87 – nuo nežinomų. (8.1 pav.).

8.1 pav. Panevėžio apskrityje nuo įvairių gyvūnų nukentėjusieji asmenys 2013 – 2022 m.

2021 m. Panevėžio apskrityje iš 303 asmenų, nukentėjusių nuo įvairių laukinių ir naminių gyvūnų ir besikreipusių medicinos pagalbos, pasiutligės imunoprofilaktika skirta 108 asmenims (35,6 proc.). 2022 m. iš 352 asmenų imunoprofilaktika skirta 106 asmenims (30,1 proc.).

2022 m. Panevėžio apskrityje daugiausiai žmonių nukentėjo nuo šunų (241 atv.) apkandžiojimų, iš jų: nuo sveikų (žinomų) 77,6 proc., nuo nežinomų 22,4 proc. Vaikai sudarė 17,4 proc. visų nuo šunų nukentėjusių asmenų (42 atv.).

Nuo kačių nukentėjo 106 asmenys: nuo sveikų (žinomų) - 72,6 proc., nuo nežinomų – 27,4 proc., vaikai sudarė 4,7 proc. atvejų.

2021 m. Panevėžio apskrityje 6 asmenys nukentėjo nuo laukinių gyvūnų (kiaunė, žebenkštis, lapė, degutis). 2022 m. nuo laukinių gyvūnų nukentėjo 4 asmenys (laukinės žiurkės).

9. Vakcinomis valdomos infekcijos ir skiepijimo apimtys

2021 m. Panevėžio apskrityje vakcinomis valdomų infekcinių susirgimų nediagnozuota. 2022 m. diagnozuotos 3 B tipo *Heamophilus influenza* infekcijos, po 1 kiaulytės ir kokliušo susirgimą.

2022 m. Panevėžio apskrityje skiepijant naujagimius, kūdikius ir vaikus pagal vaikų profilaktinių skiepijimų kalendorių, skiepijimo apimtys lyginant su 2021 m., kai kuriomis vakcinomis išliko panašios. Vertinant 2022 m. skiepijimo apimtis, matyti, kad Panevėžio apskrityje pasiektos pakankamos skiepijimų apimtys (90-95 proc.).

Skiepijant vaikus iki 2 metų amžiaus MMR vakcina 2022 m. pasiektos 90,65% apimtys (9.1. lentelė). Apskrityje liko nepaskiepyti 133 tokio amžiaus vaikai. Lietuvoje šios pozicijos skiepijimo apimtys siekė tik 86,46 proc.

2022 m. Panevėžio apskrityje 2-3 dienų naujagimių vakcinacijos apimtis, skiepijant tuberkuliozės BCG vakcina lyginant su 2021 m. skiepijimo apimtimi, padidėjo 2,60 proc. (atitinkamai 2021 m. siekė 94,0 proc., o 2022 m. – 96,51 proc.) ir buvo didesnės nei Lietuvos (92,73 proc.) (9.1. lentelė)

9.1. lentelė. Vakcinomis valdomų užkrečiamųjų ligų, nuo kurių skiepijama pagal Lietuvos Respublikos vaikų profilaktinių skiepijimų kalendorių, skiepijimo apimtys Panevėžio apskrityje 2017-2022 m. ir Lietuvoje 2022 m.

Užkrečiamoji liga	Skiepijimo apimtys Panevėžio apskrityje (proc.)						Skiepijimo apimtys Panevėžio Lietuvoje (procentais)
	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.	2022 m.
BCG (naujagimiai)	98,08	95,74	97,5	96,67	94,0	96,51	92,73
Difterija, stabligė, kokliušas, B tipo Heamophilus influenza infekcija, poliomielitas (pirma dozė 1 metai)	97,1	96,75	95,7	95,3	94,3	94,27	93,20
Difterija, stabligė, kokliušas, B tipo Heamophilus influenza infekcija, poliomielitas (trečia dozė 1 metai)	91,49	91,47	92,3	90,54	89,7	90,11	89,98
Tymai, raudonukė, epideminis parotitas (2 metai)	94,3	94,51	94,5	89,26	90,03	90,65	86,46
Hepatitas B (1 metai)	97,27	95,68	92,4	91,14	96,15	95,63	91,84

2022 m. didžiausios BCG, hepatito B, difterijos, stabligės, kokliušo, B tipo *Heamophilus influenza* infekcijos, poliomielito skiepijimo apimtys pasiektos Kupiškio rajono savivaldybėje. 90 proc. skiepijimo apimčių nesiekė difterijos, stabligės, kokliušo, B tipo *Heamophilus influenza* infekcijos, poliomielito skiepijimo apimtys Pasvalio rajono savivaldybėje (atitinkamai pirma doze 89,08 ir trečia doze 83,19 proc.) (9.2. lentelė).

9.2. lentelė. Vakcinomis valdomų užkrečiamųjų ligų, nuo kurių skiepijama pagal Lietuvos Respublikos vaikų profilaktinių skiepijimų kalendorių, skiepijimo apimtys Panevėžio apskrities savivaldybėse 2022 m.

Užkrečiamoji liga	Skiepijimo apimtys (procentais) 2022 m.					
	Panevėžio miestas	Panevėžio rajonas	Biržų rajonas	Rokiškio rajonas	Kupiškio rajonas	Pasvalio rajonas
BCG (naujagimiai)	96,30	97,89	96,00	94,70	100,00	95,79
Difterija, stabligė, kokliušas, B tipo *Heamophilus influenza* infekcija, poliomielitas (pirma dozė 1 metai)	95,24	93,71	93,21	93,83	97,47	89,08
Difterija, stabligė, kokliušas, B tipo *Heamophilus influenza* infekcija, poliomielitas (trečia dozė 1 metai)	90,62	88,68	91,98	91,36	92,41	83,19
Tymai, raudonukė, epideminis parotitas (2 metai)	90,10	90,58	90,13	92,65	92,38	92,31
Hepatitas B (pirma dozė 1 metai)	95,80	95,60	94,44	93,21	100,00	96,64

Dažniausiai skiepijimai yra neatliekami ar nutraukiami dėl tėvų atsisakymo, kontraindikacijų ir migracijos.

10. Apibendrinimas

Bendroje infekcinių susirgimų struktūroje Panevėžio apskrityje, be ŪVKTI, gripo ir Covid-19 2022 m. vyravo kiti per orą plintantys infekciniai susirgimai, jie sudarė 57,4 proc. visų susirgimų. Antroje vietoje pagal dažnumą – žarnyno infekciniai susirgimai - jie sudarė 24,3 proc. visų susirgimų.

Lyginant 2022 m. ir 2021 m. Panevėžio apskrities gyventojų sergamumą ūmiomis žarnyno infekcijomis, matyti, kad 2022m. daugiau nei du kartus padidėjo sergamumas nepatikslintomis virusinėmis ir bakterinėmis žarnyno infekcijomis. Net 5,5 karto padidėjo sergamumas patikslintomis virusinėmis žarnyno infekcijomis, 4,6 karto padidėjo sergamumas patikslintomis bakterinėmis žarnyno infekcijomis.

Lyginant 2022 m. ir 2021 m. Panevėžio apskrityje gyventojų sergamumą oro lašeliniu keliu plintančiomis infekcijomis, matyti, kad sergamumas išliko toks pat. Panevėžio apskrityje ir

Lietuvoje nuo 2013 m. iki 2022 m. sergamumui kvėpavimo organų tuberkulioze buvo būdinga mažėjimo tendencija. 2022 m. apskrities sergamumas tuberkulioze buvo mažesnis nei bendras Lietuvos sergamumas.

2022 lyginant su 2021 m. labai išaugo sergamumas skarlatina. 2022 m. neregistruota bakterinio ir virusinio meningito bei meningokokinės infekcijos atvejų. 2022 m. lyginant su 2021 m. 2,1 karto padidėjo sergamumas vėjaraupiais.

2022 m. lyginant su 2021 m., Panevėžio apskrityje sergamumas Laimo liga padidėjo 2,5 kartų., o erkiniu encefalitu – 1,6 kartų.

2022 m. apskrityje registruota tik po 1 gonokoninės infekcijos ir sifilio susirgimą. Registruota dvigubai mažiau lytiškai plintančiomis chlamidijų sukeltomis ligomis susirgusių asmenų (4 atvejai). Panevėžio apskrityje užregistruoti 2 nauji žmogaus imunodeficito viruso (ŽIV) ligos atvejai, bei 5 dėl ŽIV sukeltos ligos išsivysčiusių kitų būklių atvejai.

2022 m. lyginant su 2021 m. Panevėžio apskrityje padidėjo sergamumas enterobioze, echinokoze. Neregistruota askaridozės, nustatytas 1 toksoplazmozės atvejis.

Iš retų įvežtinių susirgimų Panevėžio apskrityje 2022 m. registruotas 1 maliarijos atvejis.

2022 m. lyginant su 2021 m. registruota 16,2 proc. mažiau asmenų, nukentėjusių nuo įtariamai pasiutusių gyvūnų. Imunoprofilaktika skirta 30,1 proc. asmenų (2021 m. 35,6 proc.).

2022 m. Panevėžio apskrityje registruota po 1 kiaulytės ir kokliušo atvejį bei 3 *Haemophilus Influenzae* B tipo infekcijos atvejai.

2022 m. Panevėžio apskrityje skiepijant dvimečius vaikus MMR vakcina apimtis tesiekė 90,65 proc. Analizuojant 1 metų amžiaus vaikų skiepijimo nuo poliomielito (difterijos, stabligės, kokliušo, B tipo Heamophilus influenza infekcijos, poliomielito komponentų turinčia vakcina) apimtis Panevėžio apskrityje 2022 m. matyti, kad vaikų dalis, kurie paskiepyti pirmąja vakcinos doze siekė 94,27 proc. Skiepijant trečiąja vakcinos doze, pasiektos kiek mažesnės skiepijimo apimtys – 90,11 proc. 2022 m. Panevėžio apskrityje 2-3 dienų naujagimių vakcinacijos apimtis, skiepijant tuberkuliozės BCG vakcina lyginant su 2021 m. skiepijimo apimtimi, padidėjo 2,60 proc.

Parengė

Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos Panevėžio departamento Užkrečiamųjų ligų valdymo skyrius